

УДК 340.143, 159.9

А- 43

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою ВНПЗ «Дніпровського гуманітарного університету» від 08.02.2024 р. (протокол № 5)

А-43 Актуальні проблеми юриспруденції та психології: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 15 грудня 2023 р.). Дніпро: ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2023. 218 с.

Збірник конференції містить матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми юриспруденції та психології» (15.12.2023), у роботі якої взяли участь здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти закладів вищої освіти України.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (*голова*); канд. юрид. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА** (*заст. голови*); **Андрій МІРОШНИК** (*секретар*); канд. юрид. наук **Сергій ДУБОВ**, докт. юрид. наук, проф. **Вадим НЕГОДЧЕНКО**, докт. юрид. наук, доц. **Сергій ПЕНЬКОВ**, канд. псих. наук, доц. **Людмила ПРІСНЯКОВА**, докт. псих. наук, доц. **Олександр САМОЙЛОВ**

© ВНПЗ ДГУ, 2023

© Автори, 2023

4. Швець, В.О., Проблеми правового регулювання забезпечення стабільності трудових правовідносин. КНУ ім. ТГ Шевченка, 2021 р. 84 с.

Лісунова Марія Вікторівна

здобувач вищої освіти

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Ткаченко Альбіна Олександрівна

викладач кафедри права

Дніпровського гуманітарного університету

ПРАВОСВІДОМІСТЬ, ЯК ОДНА З ФОРМ СУСПІЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ

Правосвідомість можна визначити як систему уявлень особистості або суспільства щодо цінностей та норм, пов'язаних з правом та правовими явищами. Вона також визначає, як буде відбуватися взаємодія між ними. Формування об'єктивних чи суб'єктивних поглядів, пов'язаних з правом, відбувається на основі як індивідуальних відчуттів, так і загальносформованих поглядів.

В нашій країні розвиток правосвідомості має культурно-історичний контекст. Якщо розглянути останні 100 років, то стає зрозумілою колосальна різниця між радянським періодом і періодом незалежної України. За період існування СРСР правосвідомість людей, здебільшого, формувалась під впливом ідеології та контролю партії.

Право підпорядковувалось загальній ідеї комунізму, а отже, виступало лише в якості інструменту для досягнення утопічної ідеї будівництва ідеального суспільства. Людина не мала чітко сформованої правосвідомості, адже навіть ті свободи, що були юридично закріплені, часто обмежувалися і трактувалися на користь влади. А як відомо, найдієвішим інструментом впливу на маси у той час був страх. Масові репресії, переслідування тих, хто мислив інакше, закони, що обмежували права людей, усе це сприяло викривленню правосвідомості. Варто звернути особливу увагу на дію пропаганди того часу. «Залізна завіса» створювала всередині країн інформаційний вакуум, саме через це, правосвідомість громадян розвивалась лише у площині класової боротьби та міфів про ворожий Захід. Цей період, безперечно, залишив свій слід у свідомості громадян, але варто згадати, що вся історія України – це безперервна боротьба за ідеї демократизму. Після проголошення

незалежності, українське суспільство було не готове продовжувати шлях до ідеології диктатури, тому виникла гостра необхідність у реформуванні правової системи на користь демократичних переконань.

Правосвідомість і активна громадянська позиція допомогли українцям пережити важкий період створення нової правової системи, в основу якої були покладені міжнародні стандарти права.

Не варто також забувати про те, що формування національної правосвідомості напряму пов'язане з розвитком українських правових традицій та культурних особливостей.

Одна з головних задач нашої країни зараз – це виховання нового суспільства, в якому пануватиме верховенство прав і свобод людини. І цей процес має значні успіхи вже зараз. Вивчення правознавства активно інтегрується як в шкільну програму, так і програму вищих навчальних закладів. Формування правосвідомості школярів та студентів отримує неабияку підтримку, що надається за допомогою практичних знань. Діти вивчають як теоретичну частину, так і розбирають ситуації та проблеми в правовій сфері, які дійсно турбують їх і у майбутньому можуть стати корисними.

Однак формування правосвідомості є динамічним процесом, а значить цей вплив розповсюджується на всі верстви населення. Україна обрала шлях відкритих інформаційних кампаній і розвитку та залучення цифрових технологій. Це дало життя цілій низці онлайн ресурсів, курсів та платформ з відкритим доступом до правової інформації, скористатися якою може будь-яка людина.

Українське суспільство визрівало впродовж багатьох століть і в останні тридцять років, саме в період незалежності, нарешті, змогло відкрито заявити про власні цінності, за якими, на думку більшості, повинна будуватися держава.

Функціонал правосвідомості, саме як форми суспільної свідомості, має багато сфер впливу, але головне, на що вона впливає наразі, так це на формування політичного курсу України. Розуміння законодавства, саме як задокументованих юридичних актів, унеможлиблює їх вільне трактування і посилює контроль народу над діючою владою. Якщо розглядати особистісну, тобто суб'єктивну сторону питання функцій правосвідомості, то сталість юридичних норм також є позитивною.

Оцінка дій як суспільства, так і кожної окремої особистості є загальною, і спираючись на закон, не має великого відсотка особистих інтересів.

Класифікація правосвідомості за глибиною відображення правової дійсності чітко окреслює групи людей, що є найбільш об'єктивними в її реалізації, а отже мають моральне право на регулювання суспільно-політичних відносин у правовій сфері.

Наразі, правосвідомість в українському суспільстві здатна сформувати власні ідеологічні догми, що будуть повністю вибудовані на принципі демократії. Вплив цієї форми свідомості на суспільство важко переоцінити, а проаналізувавши перспективи її розвитку і запити громадськості, можна зробити припущення про сфери її впливу у найближчому майбутньому.

Список використаних джерел та літератури:

1. Скакун О.Ф . Теорія права і держави : підручник. 4-те вид. Київ: Алерта, 2016. 528 с.
2. Шаравара І. І. Правосвідомість як юридична категорія та її основні структурні елементи / І. І. Шаравара // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2015. - Вип. 33(1). - С. 56-59

Лісунова Марія Вікторівна

здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Борисенко Світлана Ігорівна

Викладач кафедр права
Дніпровського гуманітарного університету

ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Перш ніж говорити про Конституцію в сучасній державі, варто згадати увесь історичний шлях Головного Закону.

Становлення України як правової держави почалось задовго до проголошення першої Конституції. Щоб підтвердити це, варто звернутися до історичних джерел. Вважається, що український конституціоналізм розвивався під впливом європейського, але якщо відслідковувати події хронологічно, стає зрозумілим, що державні Закони України були прийняті ще за правління Ярослава Мудрого і являли собою кодифікацію законів Київської Русі. В «Руській Правді», незалежно від редакції, детально описано процес укладання договорів між владою і народом через віче.

Зародження конституційних ідей в правовій площині пов'язують з іменем Богдана Хмельницького та його прагненням відновити українську державність. Не дивлячись на те, що Переяславська угода і Березневі статті не сприймаються як однозначно вірні, однак вони юридично оформлювали правове, політичне і автономне положення нашої держави. [1]